

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 23.06.2026
Sayı: 203

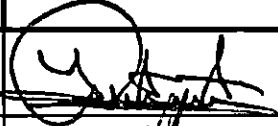
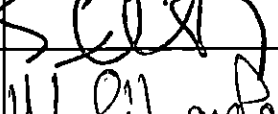
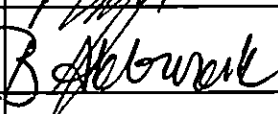
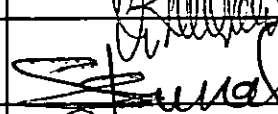
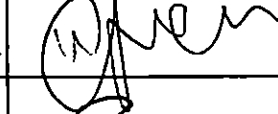
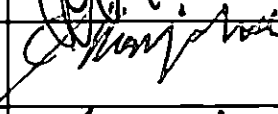
10/4333

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon kaynaklarının, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin deniz yetki alanlarından doğan haklarının, münhasır ekonomik bölge ve kıta sahanlığı uyumsuzluklarının, Türkiye'yi ve KKTC'yi dışlayan bölgesel enerji politikalarının, Doğu Akdeniz Gaz Forumu, EastMed Projesi ve Avrupa Birliği yaptırımları başta olmak üzere dış baskı mekanizmalarının Türkiye'nin enerji güvenliği, ulusal egemenliği, dış politikası ve ekonomik çıkarları üzerindeki etkilerinin araştırılması; Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de hak ve menfaatlerini koruyacak hukuki, diplomatik, ekonomik ve stratejik yol haritasının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili

İSİM SOYİSİM	BÖLGE	İMZA
Yavuz AYDIN	Trabzon	
Hasan TOKTAŞ	Dünya	
Erhan USTA	Samsun	
M. CİHAN PAÇARI	İSTANBUL	U. Elhan
Selcan TAŞCI	Tekirdağ	
N. Duran UZ	Çanakkale	
Bugra KAYUNCU	İstanbul	
Burak AKBURAK	İstanbul	B. Akburak
Mehmet ERGÜN	Muğla	U. Ergün
Yeheser Arslan	Ankara	
M. CİHAN PAÇARI	Düzce	U. Elhan
ESREF FAKIDABA	Ankara	
Selçuk TÜRKÖZÜ	Dünya	
ÖMER KARAKAŞ	Aydın	
Şenel SUNAT	Manisa	
Hakan Serel ÖZGÜR	Afyonkarahisar	
Bural DALGIN	Bolu	
Yayın ÖZTÜRK	Denizli	
Lütfullah KARACAN	Yozgat	
Adnan Şehit GİRKİN	Hatay	

GEREKÇE

Doğu Akdeniz, son yıllarda keşfedilen ve keşfedilmesi muhtemel hidrokarbon kaynakları nedeniyle küresel enerji jeopolitiğinin en kritik bölgelerinden biri haline gelmiştir. Bölgede bulunan doğal gaz ve petrol rezervleri; enerji arz güvenliği, Avrupa'nın enerji çeşitlendirme arayışları, bölgesel ittifaklar, deniz yetki alanları ve uluslararası hukuk tartışmaları bakımından stratejik önem taşımaktadır.

Türkiye, Doğu Akdeniz'in en uzun kıyı şeritlerinden birine sahip ülkelerden biridir. Buna rağmen Türkiye'nin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin deniz yetki alanlarından doğan hak ve menfaatlerini dışlayan girişimler uzun süredir devam etmektedir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tek taraflı münhasır ekonomik bölge ilanları, üçüncü ülkelerle yaptığı deniz yetki alanı anlaşmaları ve uluslararası enerji şirketlerine verdiği arama ruhsatları, Türkiye ve KKTC tarafından kabul edilmemektedir.

Kıbrıs Adası çevresindeki enerji kaynakları üzerinde Kıbrıs Türk halkının da eşit ve meşru hakları bulunmaktadır. Buna rağmen GKRY'nin adanın tek temsilcisi gibi hareket ederek hidrokarbon kaynakları üzerinde tek taraflı tasarrufta bulunması, adadaki siyasi çözüm arayışlarını zedelediği gibi Doğu Akdeniz'deki gerilimi de artırmaktadır.

Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı sorun yalnızca enerji paylaşımı meselesi değildir. Bu mesele aynı zamanda deniz yetki alanlarının sınırlandırılması, kıta sahanlığı hakları, münhasır ekonomik bölge talepleri, uluslararası hukukta hakkaniyet ilkesi, KKTC'nin statüsü, bölgesel güvenlik ve Türkiye'nin enerji bağımsızlığı ile doğrudan ilgilidir.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'ne taraf değildir. Bunun temelinde, özellikle Ege ve Doğu Akdeniz'de küçük adalara anakaralarla eşdeğer deniz yetki alanı tanınmasının Türkiye aleyhine hakkaniyete aykırı sonuçlar doğuracağı yönündeki haklı kaygılar bulunmaktadır. Meis Adası başta olmak üzere Türkiye kıyılarına son derece yakın konumda bulunan adalara geniş deniz yetki alanları tanınması, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki haklarını ciddi biçimde sınırlandırma amacı taşımaktadır.

Türkiye'nin 2019 yılında Libya ile imzaladığı Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası, Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin hukuki ve stratejik tezlerini güçlendiren önemli bir adımdır. Bu mutabakat, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de yok sayılmasına yönelik girişimlere karşı uluslararası hukuka dayalı bir cevap niteliği taşımaktadır.

Buna karşın Doğu Akdeniz Gaz Forumu, EastMed Boru Hattı Projesi ve bazı bölgesel enerji iş birlikleri Türkiye ve KKTC dışlanarak kurgulanmıştır. Türkiye'nin bölgedeki hak ve menfaatlerini dikkate almayan bu girişimler, yalnızca ekonomik değil, diplomatik ve stratejik sonuçlar da doğurmaktadır.

Avrupa Birliği'nin Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki sondaj faaliyetleri nedeniyle aldığı yaptırım kararları ve Türkiye'ye yönelik siyasi baskılar, konunun uluslararası boyutunu daha da önemli hale getirmiştir. Türkiye'nin uluslararası hukuktan ve kıta sahanlığından doğan haklarını kullanmasının yaptırım konusu yapılması kabul edilemez bir çifte standart yaratmaktadır.

Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarının Türkiye açısından önemi, ülkemizin enerji ithalatına bağımlılığı dikkate alındığında daha da belirginleşmektedir. Türkiye'nin yıllık doğal gaz ve petrol ithalat faturası, cari açık ve ekonomik kırılganlık üzerinde ciddi etki yaratmaktadır. Doğu Akdeniz'deki kaynaklara adil ve hukuka uygun erişim, Türkiye'nin enerji güvenliğine, ekonomik bağımsızlığına ve bölgesel güç kapasitesine katkı sağlayabilecektir.

Bu nedenle Türkiye'nin Doğu Akdeniz politikasının bütüncül biçimde değerlendirilmesi; hidrokarbon kaynaklarının gerçek ekonomik değerinin, Türkiye ve KKTC'nin haklarının, bölgesel dışlama politikalarının, uluslararası hukuk seçeneklerinin ve güvenlik boyutunun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından araştırılması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon rezervlerinin güncel büyüklüğü ve ekonomik değerinin, Türkiye'nin kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge tezlerinin hukuki dayanaklarının, KKTC'nin deniz yetki alanları ve Kıbrıs Türk halkının hidrokarbon kaynakları üzerindeki haklarının, GKRY'nin tek taraflı arama ruhsatları ve üçüncü ülkelerle yaptığı anlaşmaların Türkiye ve KKTC açısından sonuçlarının, Türkiye-Libya Deniz Yetki Alanları Mutabakatı'nın sağladığı hukuki ve stratejik avantajların, Doğu Akdeniz Gaz Forumu ve EastMed Projesi gibi Türkiye'yi dışlayan girişimlerin amaç ve sonuçlarının, Avrupa Birliği'nin Doğu Akdeniz politikası ve Türkiye'ye yönelik yaptırımlarının, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki arama ve sondaj faaliyetlerinin mevcut durumunun, TPAO'nun teknik, mali ve kurumsal kapasitesinin, Türkiye'nin bölgedeki enerji diplomasisi seçeneklerinin, Mısır, İsrail, Libya, Lübnan ve diğer kıyıdaş ülkelerle kurulabilecek ikili ve çok taraflı iş birliği olanaklarının, Uluslararası hukuk yollarının, tahkim seçeneklerinin ve ikili anlaşma ihtimallerinin, Doğu Akdeniz'deki gelişmelerin Türkiye'nin enerji güvenliği, dış politikası ve ulusal güvenliği üzerindeki etkilerinin araştırılması gerekmektedir.

Araştırma sonucunda;

Türkiye ve KKTC'nin Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerini koruyacak bütüncül bir ulusal stratejinin geliştirilmesi, deniz yetki alanları konusunda Türkiye'nin hukuki tezlerinin uluslararası kamuoyuna daha etkili anlatılması, KKTC'nin hidrokarbon kaynakları üzerindeki meşru haklarının diplomatik zeminde daha güçlü savunulması, Türkiye'yi dışlayan bölgesel enerji projelerine karşı alternatif enerji diplomasisi seçeneklerinin belirlenmesi, Türkiye-Libya Mutabakatı'nın sağladığı imkânların azami düzeyde değerlendirilmesi, bölgedeki kıyıdaş ülkelerle hakkaniyete dayalı ikili anlaşma imkânlarının araştırılması, TPAO'nun derin deniz arama ve sondaj kapasitesinin güçlendirilmesi, Türkiye'nin enerji ithalat bağımlılığını azaltacak politikaların geliştirilmesi, Doğu Akdeniz'de gerilimi tırmandırmadan Türkiye'nin egemenlik haklarını koruyacak diplomatik ve hukuki araçların belirlenmesi amacıyla gerekli yasal, idari, diplomatik ve kurumsal tedbirlerin ortaya konulması hedeflenmektedir.

Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon kaynakları ve deniz yetki alanları meselesi, yalnızca bugünün enerji politikası değil, Türkiye'nin gelecek yüzyıldaki ekonomik bağımsızlığı, bölgesel etkinliği ve ulusal egemenliği açısından stratejik öneme sahiptir. Türkiye'nin ve KKTC'nin haklarının yok sayıldığı bir enerji düzeninin kabul edilmesi mümkün değildir.

Bu nedenlerle, Doğu Akdeniz hidrokarbon kaynakları, Türkiye ve KKTC'nin deniz yetki alanı hakları, dışlama politikaları ve Türkiye'nin ulusal egemenlik stratejisinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.